

Dik Temel Yazı ve Bitişik Eğik Yazı Kullanımına Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri

*Serdar ARCAĞÖK**

*Gizem KOBAK***

*Mehmet Kaan DEMİR****

*Çavuş ŞAHİN*****

Öz

Araştırmanın amacı sınıf öğretmenleri adaylarının dik temel yazı ve bitişik eğik yazı kullanımına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaktır. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden biri olan olgu bilim yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın katılımcılarını 2016-2017 öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'ndaki öğretmen adayları (15 erkek, 15 kız) oluşturmaktadır. Araştırmada amaçlı örnekleme türlerinden biri olan ölçüt örnekleme türü kullanılmıştır. Araştırmanın verileri, yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Araştırma verilerinin modelleştirilmesinde ise NVivo nitel veri analiz programı kullanılmıştır. Araştırma bulgularının analizinde katılımcıların dik temel yazı kullanımına yönelik görüşlerinin bitişik eğik yazıya göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: bitişik eğik yazı, dik temel yazı, sınıf eğitimi

Prospective Primary School Teachers' Opinions on the Usage of Manuscript Handwriting and Cursive Handwriting

Abstract

The aim of this research is to determine the prospective primary school teachers' opinions on the usage of manuscript handwriting and cursive handwriting. In this study, phenomenology method, which is one of the qualitative research methods, was used. The participants of the research were prospective primary school teachers (15 males, 15 females) who attended the Primary Education Department of the Department of Elementary Education at Çanakkale Onsekiz Mart University Faculty of Education in the 2016-2017 academic year. Criterion sampling, which is one of the purposeful sampling types, was used in this research. The data of the study were obtained through the semi-structured, non-directive interview technique. NVivo qualitative data analysis program was used for the modeling of the research data. The results of the analysis of the findings indicated the participants' opinions on the usage of manuscript handwriting were more positive than their opinions on the usage of cursive handwriting.

Keywords: cursive handwriting, manuscript handwriting, primary education

* Arş. Gör. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, serdar_arcagok21@comu.edu.tr

** MEB Öğretmen, gizemkobak94@gmail.com

*** Doç. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, mkdemir2000@yahoo.com.

****Prof. Dr. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Temel Eğitim Bölümü, csahin25240@yahoo.com

Giriş

İlkokula başlayan çocuklar için okuma yazmanın önemi gömleğin ilk düğmesinin doğru iliklenmesi gibi önemlidir. Eleştirel, akıcı ve nitelikli okumanın yanında doğru, güzel ve kurallara uygun yazma için bu gereklilik daha da anlamlıdır. Bu açıdan okula başlayan çocuklar her ne kadar okula başlamadan önce gerek ailelerinin gerekse de okulöncesi eğitim kurumlarının desteğiyle okuma yazma konusunda eskiye oranla daha hazır gelse de sınıf öğretmenlerinin birinci sınıf çocuğuna vereceği temel yazma ve okuma eğitimi önemini her zamanki gibi sürdürmektedir. Bu önem son zamanlarda daha da artmıştır.

Yazma, zihnimizdeki duygu, fikir ve çeşitli olayların belirli bir kurala uygun şekilde çeşitli simgelerle ifade edilmesidir (Güneş,2014). Sever’ e (2004) göre yazmak duygularımızı, düşüncelerimizi, deneyimlerimizi ya da tasarladıklarımızı yazı ile ifade etme eylemidir. Yazmak aynı zamanda söz ve düşünceyi özel işaret ve harflerle anlatmaktır (Türk Dil Kurumu [TDK] Büyük Türkçe Sözlük, 2017].

İlk okuma-yazma, ilköğretime başlayan öğrencinin karşılaştığı temel derslerin başında gelmektedir. Çünkü okuma-yazma Farabi’nin ifade ettiği gibi , “âlet” (ya da araç) vasfında bir öğrenmedir. İlk okuma-yazmayı öğrenen birey, bu ders konularını anlayarak önemli bir araç kazanmakta, kendi sorunlarını bu araçla çözmektedir. Bu çerçevede ilköğretime başlayan bir öğrencinin bu araca sahip olması gerekir. Burada amaç okumayı öğrenmek değildir. Çocukların öğrenmek için okumayı araç olarak kullanmalarını sağlamaktır. Bundan dolayı ilköğretim, ilk okuma-yazma eğitimi ile başlar. Bu noktadan hareketle ilköğretim birinci sınıfta en önemli ve başat ders Türkçe (ilkokuma-yazma) dersidir (Çınar, 2004).

Türkiye’de bitişik eğik yazı öğretimine Atatürk döneminde başlanmıştır. Atatürk, yeni Türk harflerinin örneklerini bitişik eğik yazı ile göstermiştir. Atatürk döneminde bireyler bitişik eğik yazıyı hem iyi öğrenmiş hem de yıllarca kullanmıştır. O döneme ait çeşitli belgeler (diplomalar, nüfus cüzdanları, tapu kayıtları vb.) bitişik eğik yazı ile matbaada basılmışçasına anlaşılır, belirgin ve estetik olarak yazılmıştır. Buna karşın daha sonraki programlarda bitişik eğik yazı üzerinde durulmaması, buna gerekli önemin verilmeyişi ve dik temel yazıya geçiş nedeniyle bitişik eğik yazı kullanılmamaya başlanmıştır. Söz konusu ilgisizlik 1997 Yazı Öğretim Programı’na kadar devam etmiştir. Kasım 1997 tarih ve 2482 sayılı Tebliğler Dergisi’nde yayımlanan Yazı Öğretim Programı’nda ilköğretim okullarındaki öğrencilere bitişik eğik yazı öğretilmesi, yazma becerisi ve alışkanlığının kazandırılması hedeflenmektedir. Bu programın uygulandığı yıllarda çocuklara bitişik eğik yazı ilköğretim okullarında öğretilmiştir. Buna karşın bitişik eğik yazı alışkanlık hâline getirilememiştir (Güneş, 2006).

İlk okuma yazma öğretiminin gelişimini Cumhuriyet’ ten sonraki dönemde İlköğretim Türkçe dersi için hazırlanan ilk programın 1924 tarihli program olduğu dikkat çekmektedir. Programda “Elifba” dersinin işleyişi, öğretmenlerin hangi yöntem ya da teknikleri kullanacağı belirtilmiştir. Ayrıca bu programda öğretmenlerin nelere dikkat etmeleri gerektiği vurgulanmış ve ‘Maarif Vekâleti İlk mekteplerde çocuklara elifba tedris eden muallimleri tedrisatta savtîûsul ile kelime usulünden birini intihap etmekte muhayyer bırakmıştır. Her iki usule göre takip olunacak yollar ayrı bir talimatname ile izah olunacaktır” şeklinde açıklanmıştır (MEB, 1924, s. 6-12; Akt. Maviş, Arslan ve Özel, 2014).

Cumhuriyet Dönemi'nin ikinci programı, 1926 tarihli ‘İlk Mektepler Müfredat Programı’nda ise ilk okuma-yazma öğretimi detaylı şekilde ifade edilmiştir. “Tesmiye Usulü” olarak adlandırılan yöntem ile ses yöntemi ve heceleme yöntemi yasaklanmış, öğretmenlere sözcük ya da karma yöntemden birini seçmeleri hususunda özerklik tanınmıştır (Binbaşıoğlu, 1999). 1930 yılına gelindiğinde ise 1926 programı bazı değişikliklere uğrayarak yeniden yayınlanmıştır. ‘Elifba’ bölümü yeni programda ‘Alfabe’ olarak değiştirilmiştir. Arap harflerinin yerine de Latin harflerinin ‘el yazısı’ ile öğretilmesi hedeflenmiştir (Binbaşıoğlu, 1999; Arslan, 2006). 1936 tarihinde Yeni İlkokul Müfredat Programı yürürlüğe girmiştir. Bu programda çözümleme yöntemiyle okuma yazma zorunlu hale gelmiştir (MEB, 1936: 40). 1948 tarihli ilkokul programı 20 yıl boyunca uygulanmıştır. Bu program, 1926 ve 1936 programlarının geliştirilmiş bir şeklidir (Arslan, 2006). İlk okuma ve yazma öğretiminde tümdengelim yöntemi temel alınarak, ilk okuma ve yazmaya basit düzeydeki cümlelerle başlanmıştır (Binbaşıoğlu,1999; Akt. Maviş, Özel, Arslan). 1948 yılından itibaren cümle çözümleme yöntemi ve eğik el yazısı ile öğretim sürdürülmüştür (Arslan, 2006; Sağır, 2006; Yıldırım, 2006; Yıldız, Okur, Arı ve Yılmaz, 2006). 1968 İlkokul Programında “İlk Okuma Yazma Öğretimi” adı altında bir bölüm ilk kez yer almıştır (MEB, 1948). Ayrıca 1968 ilkokul programında ilk okuma ve yazma öğretiminde büyük ve küçük harflerin birlikte öğretilmesinin gerekliliği vurgulanmıştır (Yıldırım, 2006). 1997 yılında kullanılan İlköğretim Programı genel olarak 1968 programını kapsamakla birlikte ilk okuma ve yazma öğretimine ilişkin bazı farklılıklar içermektedir. Bu program çerçevesinde, Türkçe derslerinin 1 saatlik bölümü ilk kez yalnızca yazı (güzel yazı) derslerine ayrılmış ve “bitişik eğik yazı” yazma dersin amaçlarından biri olarak ifade edilmiştir (MEB, 1998). 2005 yılında ise, yapılandırmacı eğitim yaklaşımına paralel olarak ilk okuma yazma öğretiminde ses temelli cümle yöntemi benimsenmiştir (MEB, 2005). Yapılandırmacı eğitim yaklaşımına bağlı 2005 programında dikkat çeken bir başka değişiklik ise; ilk okuma yazma öğretimine bitişik eğik yazı ile başlanması ve seslerin temalar şeklinde verilmesidir (Akbayır, 2006). Ses temelli cümle yöntemi, bitişik eğik yazı kullanılarak ilk okuma-yazma öğretimi gerçekleştirilebilecek şekilde düzenlenmiştir. Bu yöntemle çocukların hem ilk okuma-yazmayı öğrenmesi hem de bitişik eğik yazı ile yazmayı alışkanlık haline getirmeleri beklenmiştir (Cemaloğlu ve Yıldırım, 2005).

Türkiye, 2005 yılından sonra 2017’de tekrar bütün öğretim programlarında değişikliğe gitmektedir. 1., 5. ve 9. sınıflardan başlayarak kademeli olarak uygulanması planlanan bu değişiklik şüphesiz akademisyenler başta olmak üzere toplumun tüm kesimlerinde tartışılmaktadır ve tartışılacaktır. Bu öğretim programı değişikliklerinden belki de en önemlilerinden biri ilkökula başlayacak çocukların yazmayı nasıl öğrenecekleri konusundadır. Bilindiği gibi ülkemizde yazma öğretiminde 2005 yılından itibaren bitişik eğik yazı kullanımı esas alınmıştır.

12 yıl süren bu süreç 2017 yılında program değişiklikleri çerçevesinde tekrar gündeme geldi ve başta Milli Eğitim Bakanı ve Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı tarafından olmak üzere çeşitli açıklamalar yapıldı. İlk olarak bitişik eğik yazıyla yazı öğretiminin tamamen kaldırıldığı (<https://www.ogretmenlericin.com/meb/meb-haber/bitisik-egik-el-yazisi-kaldirildi-mebden-aciklama-geldi-seneye-el-yazisi-yok-16363.html>) açıklandı. Yaklaşık 2 ay sonra da Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu (TTK) Başkanlığı “İlk Okuma ve Yazma Öğretimi Bilgilendirme” toplantısıyla 2017-2018 eğitim öğretim yılında okula başlayacak öğrenciler için yeni okuma ve yazma modelini açıkladı (<http://www.hurriyet.com.tr/12-yillik-bitisik-egik-el-yazisi-kalkti-40467288>). TTK Başkanı Alpaslan Durmuş’un açıklamasına göre: *Taslak öğretim programlarını askıya çıkardığımızda Türkçe ’ye 5 bin 76 görüş geldi. Bunların yüzde 99.3’ü ‘bitişik eğik yazıyı kaldırın ’ şeklindeydi. Ancak değişikliğin asıl nedeni memnuniyet değil bilimsel gelişmeler oldu. Pedagoji, ses bilimi, kriptoloji, hiyerografi, psikoloji, psikoterapi, ergonomi, endüstri mühendisliği alanlarındaki uzmanlardan çeşitli görüşler alındı. Görüşlere göre çocukların kas yapıları için bitişik eğik el yazısı en zor ve karmaşık bulundu. 12 yıllık eğik bitişik yazı uygulamasında öğrencilerin liseye geldiklerinde dik yazıya kendiliğinden geçmeleri başarısızlığı gösterdi.* Yaklaşık 1 ay sonra da Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) Talim ve Terbiye Kurulu Başkanı Alpaslan Durmuş, Eğitim Bilişim Ağı'nın (EBA) internet üzerinden yapılan yayınında, öğretmenleri yeni müfredat çalışmalarıyla ilgili bilgilendirirken şu açıklamayı yaptı (<http://www.ntv.com.tr/egitim/ilkokul-birinci-sinifta-bitisik-el-yazisi-tercihe-birakildi,r7kE6MXL0k-Hk2Mk8biPCg>): *"Öğrenciler artık dik temel yazıyla da eğitim görebilir olacaklar. Yakın bir zamanda, bir iki haftaya kadar okullarımızdan öğretmenlerimizin tercihlerini talep edeceğiz. Buna göre, eğer öğretmenimiz 2017-2018 eğitim öğretim yılında dik temel yazı ile ilk okuma yazma öğretimini vermek istiyorsa ilgili malzemelerini göndereceğiz. Veya öğretmenimiz bitişik el yazısı ile okuma yazmayı öğretmeyi talep ediyorsa, o meslektaşımıza da bitişik eğik el yazı malzemelerini göndermiş olacağız. Yani burada yazıda bir demokratikleşme yapıyoruz, meslektaşımıza bir seçim hakkı getiriyoruz."* Bu açıklamadan yaklaşık 2 hafta sonra da Milli Eğitim Bakanlığı (MEB), Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 05.07.2017 tarihli 10278432 sayılı Bitişik Eğik Yazı ve Temel Yazı Kullanımı konulu resmi yazı gereği önümüzdeki eğitim öğretim yılında birinci sınıf okutacak sınıf öğretmenlerinden ilgili konuyla alakalı anketin doldurulması istendi (<https://www.ogretmenlericin.com/meb/meb->

personel/birinci-sinif-ogretmenlerine-bitisik-egik-el-yazisi-dik-temel-yazi-anketi-18693.html). Bu şekilde gelişen yazı öğretimindeki seçim-tercih süreci sonunda 2017-2018 öğretim yılı başlamıştır.

Görüldüğü üzere yaklaşık 5 bin görüşün tamamına yakının kaldırılmasını işaret ettiği bitişik eğik yazı uygulamasının ve dik temel yazı uygulamasının geleceğin sınıf öğretmenleri nezdinde nasıl bir görünüme sahip olduğu bu açıdan araştırılmaya değer bir problem olarak ele alınmıştır. Araştırmada bitişik eğik yazı ve dik temel yazı kullanımına ilişkin Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'ndaki öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemektir. Bu çerçevede sınıf öğretmeni adaylarına şu sorular sorulmuştur:

1. Bireysel yazışmalarınızda hangi yazı türünü kullanmayı tercih ediyorsunuz? Neden? Lütfen belirtiniz.
2. Ders kitaplarındaki ve ders araçlarındaki yazıların bitişik eğik yazı ile mi yoksa dik temel yazı ile mi yazılması uygundur? Lütfen belirtiniz.
3. Dik temel yazı uygulamaları için hangi düzeyde yeterli olduğunuzu düşünüyorsunuz? Lütfen belirtiniz.
4. Bitişik eğik yazı için hangi düzeyde yeterli olduğunuzu düşünüyorsunuz? Lütfen belirtiniz.
5. Dik temel yazı uygulamasının faydaları nelerdir? Lütfen belirtiniz.
6. Bitişik eğik yazı uygulamasının faydaları nelerdir? Lütfen belirtiniz.

Yöntem

Araştırma Modeli

Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden “olgu bilim” yöntemi kullanılmıştır. Olgu bilim; bir veya birden fazla araştırmacının herhangi bir olguyu nasıl anlamlandırmaya çalıştığını inceleyen bir yöntemdir. Olgu bilim yönteminin temel amacı bireylerin herhangi bir olguya yönelik bakış açılarını ve deneyimlerini ortaya çıkarmaktır. Başka bir ifadeyle Olgu bilim, günlük deneyimlerimizin anlamı ve doğası ile ilgili derinlemesine bir anlayış kazanılmasını hedeflemektedir (Patton, 2014; Johnson ve Christensen, 2014).

Katılımcılar

Araştırmanın katılımcılarını 2016-2017 öğretim yılında Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'nda dördüncü sınıfta öğrenimini sürdüren 30 sınıf öğretmeni adayı (15 erkek, 15 kız) oluşturmaktadır. Katılımcıların belirlenmesinde amaçlı örnekleme türlerinden biri olan ölçüt örnekleme türü kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu çerçevede araştırmada Sınıf Eğitimi Anabilim Dalı'ndaki lisans derslerinden “Güzel Yazı Teknikleri”,

“İlkokuma ve Yazma Öğretimi” ve “Öğretmenlik Uygulamaları” derslerini devamsızlık yapmadan sürdüren öğretmen adayları katılımcılar olarak belirlenmiştir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı, yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniğidir. Bu tekniğin kullanılmasının ana amacı, gerçekleştirilen araştırmanın amacına uygun olarak görüşülen bireylerin deneyimlerini derinlemesine göstermektir (Yıldırım ve Şimşek, 2011).

Araştırmanın görüşme soruları hazırlanırken şu şekilde bir sıra izlenmiştir (Glesne, 2013) :

İlgili alan yazında araştırılacak konuyla ilgili doğrudan ve dolaylı araştırmalar, kuramsal bilgiler incelenmiştir. Alan yazından elde edilen kuramsal bilgiler ve araştırmalar ışığında 6 temel görüşme sorusu oluşturulmuştur. Hazırlanan görüşme soruları alanında uzman üç öğretim üyesine incelenilerek uzman görüşü alınmıştır. Uzmanlar araştırma sorularını dil bilgisi, açıklık, konu – soru uygunluğu şeklinde farkı yönlerde ele alarak incelemiştir. Bu çerçevede incelenen araştırma soruları uzmanların görüşleri doğrultusunda yeniden düzenlenmiştir.

Uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenen araştırma sorularıyla pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama görüşmelere katılacak katılımcıların bir bölümüyle gerçekleştirilmiştir. Pilot görüşmedeki katılımcılara soruları yalnızca yanıtlamayla kalmayıp soruların kullanılabilirliğini eleştirel olarak değerlendirmeleri istenmiştir. Görüşme soruları, pilot görüşmeler sonrasında katılımcıların eleştirel değerlendirmeleri dikkate alınarak yeniden düzenlenerek son şeklini almıştır.

Görüşmeler sınıf öğretmeni adaylarının uygun olduğu gün ve saatler belirlenerek gerçekleştirilmiştir. Katılımcılarla gerçekleştirilen görüşmelerde ses kayıt cihazı kullanılmıştır. Ses kayıt cihazı kullanılması için katılımcılardan izin alınmış ve araştırmanın kapsamı katılımcılara anlatılmıştır. Gerçekleştirilen her görüşme yaklaşık 35 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Araştırma verileri tematik analizi tekniğiyle incelenmiştir. Tematik analizdeki temel amaç elde edilen nitel verileri ele alarak temel anlamlar ve tutarlılıklar belirlemektir (Patton, 2014). Bu noktadan hareketle tematik analizde araştırmacı verilere dayalı olarak tema ve örüntüler aramaya çalışır (Glesne, 2013). Görüşme sorularından elde edilen veriler eş zamanlı olarak analiz edilmiştir. Analiz süreci veri doygunluğuna ulaştığında ise sonlandırılmıştır. Verilerin analizi iki veri kodlayıcısı tarafından eş zamanlı olarak gerçekleştirilmiştir. Veri kodlayıcıları oluşturdukları kodlama şemalarını karşılaştırarak temalara ulaşmışlardır. Elde edilen veriler doğrultusunda oluşturulan kodlar ve temalarda uzlaşma “görüş birliği”, uzlaşının olmaması ise “görüş ayrılığı” şeklinde sıralanmıştır. Son olarak, araştırmanın güvenilirlik hesaplaması için Miles ve Huberman’ın (1994) önerdiği güvenilirlik

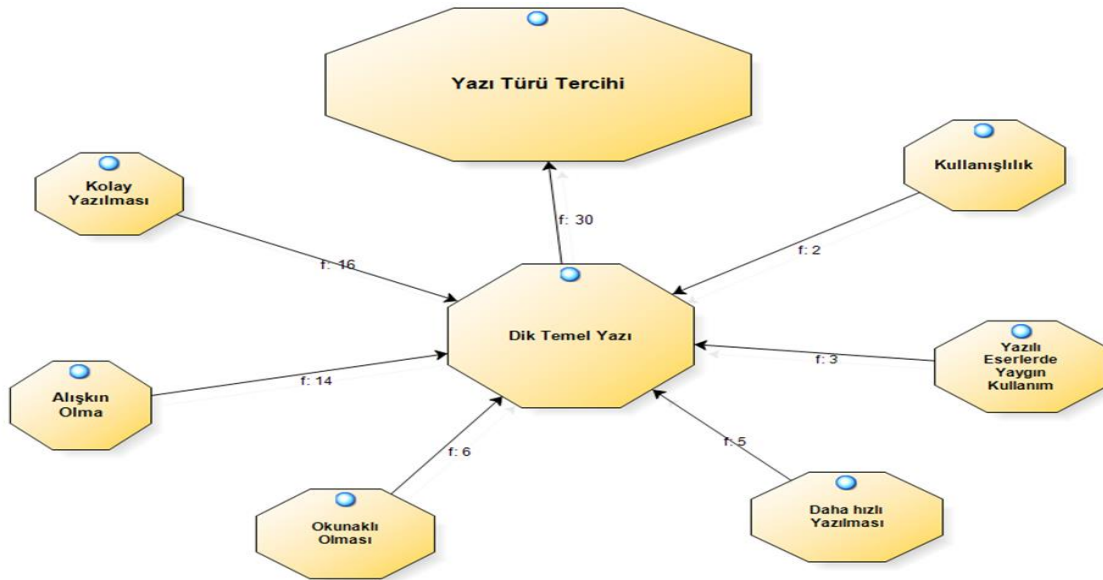
formülü kullanılmıştır. Güvenirlik = Görüş Birliği / (Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı) hesaplama sonucunda araştırmanın güvenilirliği % 90 olarak hesaplanmıştır. Araştırmanın inandırıcılığının sağlanması amacıyla da katılımcıların görüşlerine doğrudan aktarmalarla yer verilmiştir. Araştırma verilerinin modellenmesinde ise NVivo programı kullanılmıştır.

Bulgular

Bu bölümde araştırma verileri doğrultusunda ortaya çıkan bulgulara yer verilmiştir. Araştırmaya gönüllü olarak katılan sınıf öğretmeni adaylarının araştırma sorularına verdikleri yanıtlar modellerle şeklinde gösterilmiştir. Sınıf öğretmeni adaylarının görüşme sorularına verdikleri yanıtlar doğrudan aktarmalarla da desteklenmiştir.

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bireysel Yazışmalarda Kullandıkları Yazı Türlerinin İncelenmesi

Sınıf öğretmeni adaylarının bireysel yazışmalarda kullandıkları yazı türlerine yönelik görüşlerinden oluşan modelleme şekil 1. de gösterilmiştir.

Şekil 1: Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bireysel Yazışmalarda Kullandıkları Yazı Tipine İlişkin Görüşlerinden Oluşan Modelleme

Şekil 1. incelendiğinde sınıf öğretmeni adaylarının bireysel yazışmalarda kullandıkları yazı tipinin dik temel yazı olduğu ortaya çıkmaktadır. Başka bir ifadeyle öğretmen adaylarının bitişik eğik yazı türünü seçmedikleri görülmektedir. Dik temel yazıyı bireysel yazışmalarda tercih etme nedenleri olarak ise “Kolay yazılması” (f:16), “Alışkın olma” (f: 14), “Okunaklı olması” (f: 6), “Daha hızlı yazılması” (f: 5), “Yazılı eserlerde yaygın kullanım” ve “Kullanışlılık” şeklinde görüş belirttikleri tespit edilmiştir.

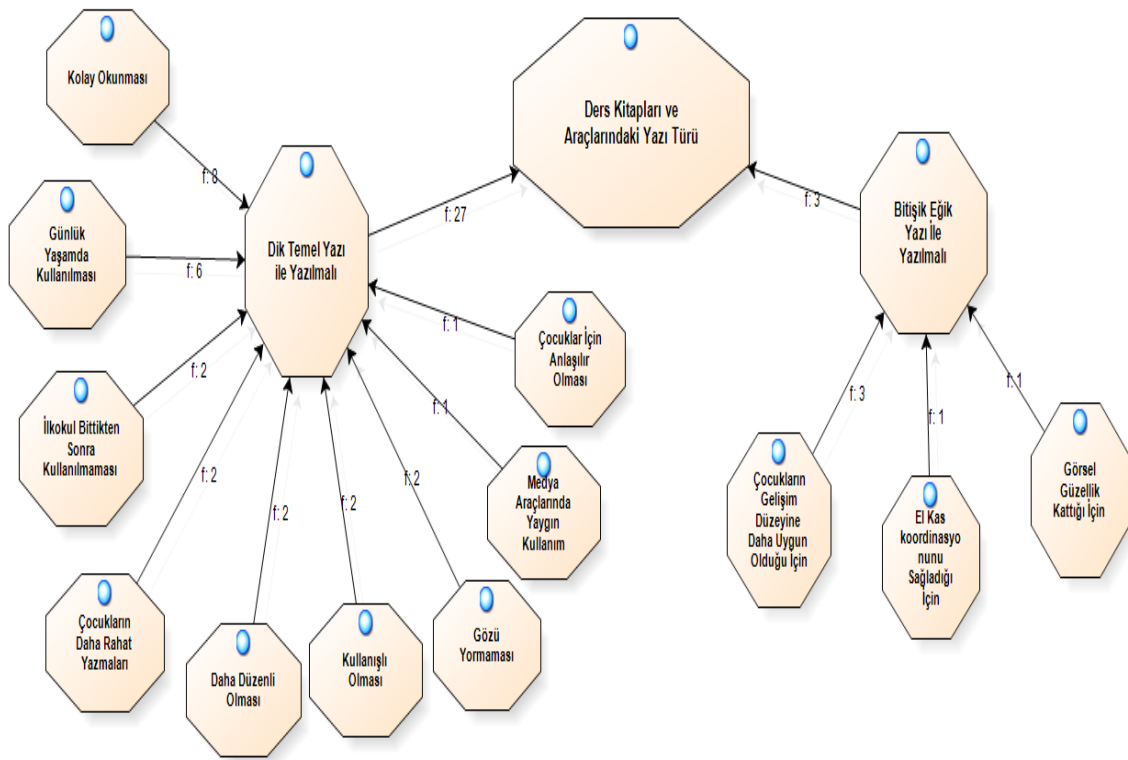
Bu konuda bazı sınıf öğretmeni adayları (A₁ ve A₈) şu şekilde görüş belirtmişlerdir:

“ Dik temel yazıyı tercih ediyorum. Yazımı daha kolay olduğu için bu yazı türünü tercih ediyorum. Ayrıca bitişik eğik yazıya göre daha kolay buluyorum. Yani yazımı kolay ve rahatça yazıyorum.” (A₁).

“ Dik yazıyı kullanırım çünkü günlük hayatta okuması ve yazması daha kolay olduğu için tercih ediyorum. Dik temel yazıyı bir de şundan kullanıyorum. Çünkü okuma yazma öğrenirken dik temel harflerle öğrendim. Çevremizdeki tüm kitaplar dik temel harflerle yazıldığı için ona daha çok aşinalığımız var.” (A₈).

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ders Kitaplarındaki ve Ders Araçlarındaki Yazı Türlerine Yönelik Görüşleri

Sınıf öğretmeni adayları, ders kitapları ve ders araçlarındaki yazı türlerine yönelik görüşlerini şekil 2 deki model çerçevesinde belirtmişlerdir.

Şekil 2. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Ders Kitaplarındaki ve Ders Araçlarındaki Yazı Türlerine Yönelik Görüşlerinden Oluşan Modelleme

Şekil 2’ye göre sınıf öğretmeni adaylarının büyük bir bölümü (f: 27), ders kitapları ve araçlarının dik temel yazı ile yazılmasının daha uygun olacağı yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu yönde görüş belirten sınıf öğretmeni adayları, “Kolay okunması” (f:8), “Günlük yaşamda kullanılması” (f: 6), “İlkokul bittikten sonra kullanılmaması” (f: 2) şeklinde kodlamışlardır. Ayrıca “Çocukların daha rahat yazmaları” (f: 2), “Daha düzenli olması” (f: 2), “Kullanışlı olması” (f: 2), “Gözü yormaması” (f: 2), “Medya araçlarında yaygın kullanım” (f: 1) ve “Çocuklar için anlaşılır olması” (f:2) şeklinde kodlayan adaylarda mevcuttur. Buna karşın, ders kitapları ve araçlarının bitişik eğik yazı ile yazılması gerektiğini vurgulayan sınıf öğretmeni adayları da ortaya çıkmıştır. Bunu vurgulayan sınıf öğretmeni adayları,

Dik Temel Yazı ve Bitişik Eğik Yazı Kullanımına Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri

bitişik eğik yazının çocukların gelişim düzeyine daha uygun olduğu (f: 3) ve çocuklarda el kas koordinasyonu sağladığını (f:1) belirtmişlerdir. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarından biri de bitişik eğik yazının görsel güzellik kattığını vurgulamıştır.

Sınıf öğretmeni adaylarının bir kısmı (A₁₇, A₁₉A₂₂, A₃₀) konuya ilişkin şu şekilde görüş belirtmişlerdir:

“Bence dik temel yazı ile yazılması daha uygundur. Çünkü günlük kullandığımız, okuduğumuz her araç (gazete, dergi, kitap) dik temel yazıyla yazılıyor. Ayrıca okumak çok daha kolay.”(A₁₇).

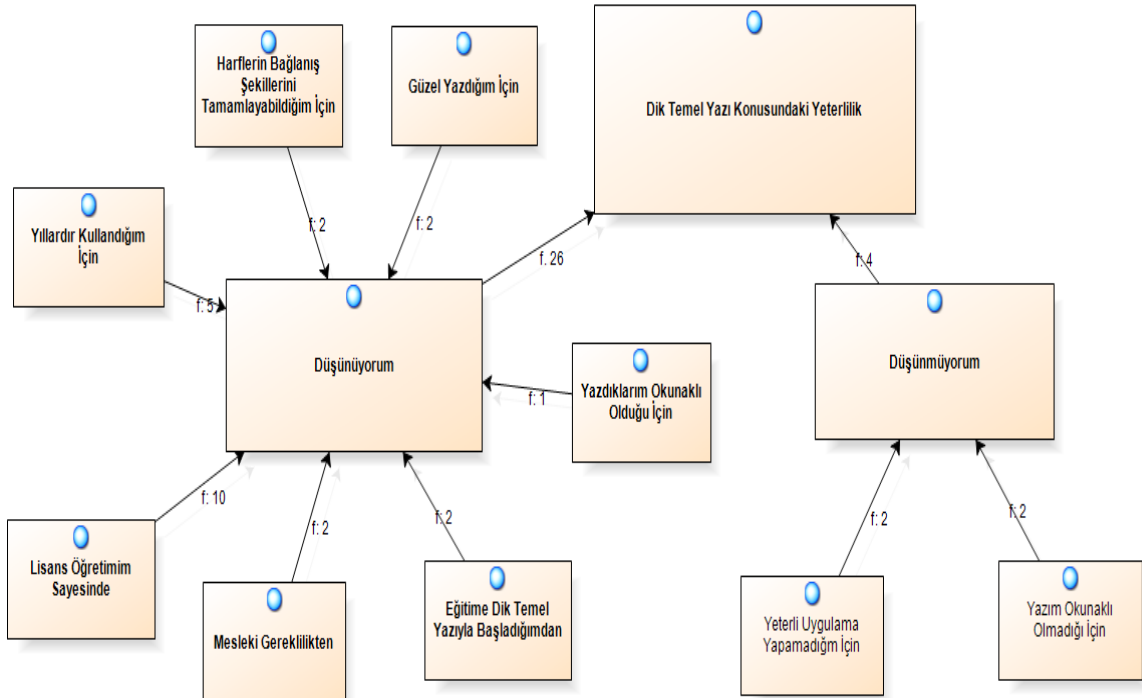
“ Ders kitaplarındaki yazı çocuklara öğretilecek şekilde olmalıdır. Ancak dik temel yazı daha rahat okunabilir. Kullanışlı geldiği için ders kitaplarında kullanılmasını tercih ederim.” (A₁₉).

“ Ders kitaplarında ve ders araçlarındaki yazıların dik temel yazı ile yazılması gerektiğini düşünüyorum. Çevremizde bulunan tüm tabelalar düz yazı, televizyonda yazılan yazılar düz yazı, çocuklar hayatlarında olan yazıyı kullanmalılar.” (A₂₂).

“tüm ders kitabı ve ders araçlarında bitişik eğik yazı kullanılmasının uygun olur diye düşünüyorum. Çünkü çocukların gelişim düzeyine eğik yazının daha uygun olduğunu düşünüyorum.....ayrıca ilkokullarda olan öğrencilerin eğik yazıyla yazması gerekir. Çünkü çocuğun el kas koordinasyonu eğik yazıya uygundur.” (A₃₀).

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Dik Temel Yazıya İlişkin Yeterlilikleri

Sınıf öğretmenlerinin dik temel yazıyla ilgili düşünceleri şekil 3 deki model bağlamında gösterilmiştir.

Şekil 3. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Dik Temel Yazıyla İlgili Yeterliliklerinden Oluşan Modelleme

Şekil 3 incelendiğinde sınıf öğretmeni adayları büyük oranda (f: 26) dik temel yazı konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olduklarını ifade etmişlerdir. Bu görüşleri “Lisans öğretim

sayesinde" (f: 10), "yıllardır kullandığım için" (f: 5), " "Mesleki gereklilikten" (f: 2), "Eğitime dik temel yazıyla başladığımdan" (f: 2), "Güzel yazdığım için" (f: 2) ve "Harflerin bağlanış şekillerini tamamlayabildiğim için" (f: 2) şeklinde kodladıkları belirlenmiştir. Dik temel yazı konusunda yeterli donanıma sahip olmadığını belirten adaylar ise bu durumun gerekçesini "Yeterli Uygulama yapamadığım için" (f:2) ve "Yazım okunaklı olmadığı için" (f: 2) şeklinde kodlamışlardır.

Bu temaya yönelik dört sınıf öğretmeni adayı ise (A_6 , A_9 , A_{11} ve A_{17}) görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir:

“ Dik temel yazıda gerekli donanıma kendimce sahip olduğumu düşünüyorum. Bilgilerimle ve kendimi geliştirdiğim için de öğrencilerime öğretebilirim.” (A₆).

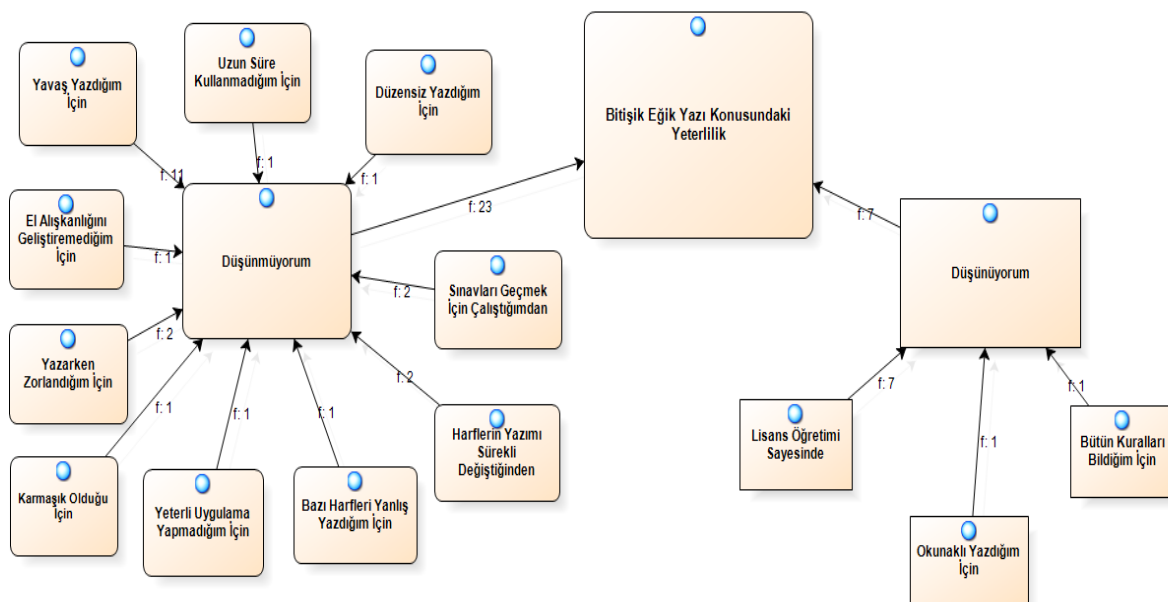
“Gerekli donanıma sahibim. Kendimi bu konuda yeterli hissediyorum Çünkü “Güzel Yazı Teknikleri” dersinde dik temel yazıyla ilgili eksikliklerimi tamamladığımı düşünüyorum” (A₉).

"Gerekli donanıma sahip olduğumu bu konuda yeterli olduğumu düşünmüyorum. Çünkü biraz el becerisi ve estetik duygusu da gerektirdiğinden yeterli uygulamam yaptığımı düşünmüyorum. (A11).

"....Uygulama yaparken yani yazarken yeterli donanıma sahip olmadığımı fark ettim. Bu konuyla ilgili ders de aldık üniversitede. Ama yine de yeterli olmadığımı düşünüyorum. Çünkü dik yazıyla yazarken hatalar yaptığımı görüyorum..... Yazım da okunaklı değil dik temel yazıyla yazdığımda.....(A17).

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bitişik Eğik Yazıya İlişkin Yeterlilikleri

Sınıf öğretmeni adayları bitişik eğik yazı konusundaki yeterliliklerine yönelik görüşlerinden oluşan model şekil 4 de gösterilmiştir.

Şekil 4. Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bitişik Eğik Yazıyla İlgili Yeterliklerinden Oluşan Modelleme

Şekil 4'e göre bitişik eğik yazı yazma konusunda yeterli olmadığını düşünen sınıf öğretmeni adayı sayısının çoğunlukta olduğu (f: 23) dikkat çekmektedir. Olumsuz görüş belirten katılımcıların bir bölümünün (f: 17) kodladıkları görüşler ise şu şekilde sıralanmıştır: “Yavaş yazdığım için” (f:11), “Yazarken zorlandığım için” (f: 2), “Harflerin yazımı sürekli değiştiğinden” (f:2), “Sınavları geçmek için çalıştığımdan” (f: 2), şeklindedir. Bunun yanı sıra “Uzun süre kullandığım için” (f:1), “El alışkanlığımlı geliştirmek için” (f: 1), “Karmaşık olduğu için” (f:1), “Yeterli uygulama yapmadığım için” (f:1), “Bazı harfleri yanlış yazdığım için” (f: 1) şeklinde görüş kodlayan sınıf öğretmeni adayları da bulunmaktadır. Bitişik eğik yazı yazma konusunda yeterli olduklarını belirten öğretmen adayları ise bu görüşü çoğunlukla (f:7) lisans öğretiminde gördükleri derslere dayandırmışlardır. Bununla birlikte bu durumu okunaklı yazmaya (f:1) ve bütün kuralları bilmeye (f:1) bağlayan adaylarda bulunmaktadır.

Bu temaya ilişkin birkaç sınıf öğretmeni adayının (A₃, A₆, A₁₇ ve A₃₃) görüşleri şu şekilde ortaya çıkmıştır:

“ Bitişik eğik yazı hakkında yeterli olduğumu düşünmüyorum. Bu yazıyla ilgili derste gördüğümüz birçok şey olmasına rağmen kendimi yeterli hissetmiyorum. Her sene harflerin yazılışları değişiyor. Yani iki de bir harflerin yazılışlarını değiştiriyorlar. Ayrıca hızlı yazamıyorum ve yazım güzel değil” (A₃)

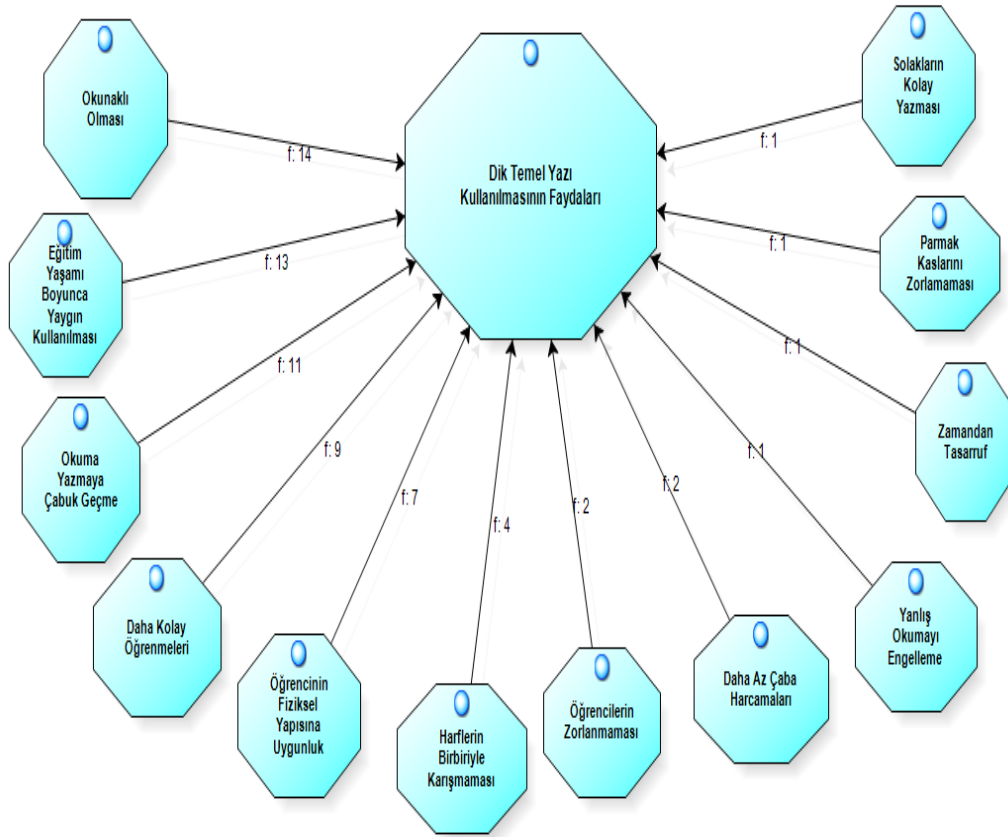
“ Bitişik eğik yazı yazabileceğimi düşünmüyorum. Bir defa bu yazı çok karmaşık yazılıyor. Her harf farklı şekilde yazılıyor. Yavaş yazıyorum. Çünkü harflerin bağlandıkları noktaları ezberleyemiyorum. Bundan dolayı yeterli olduğumu düşünmüyorum” (A₆).

“ Bitişik eğik yazıyı ortaokul ve lise de kullanmadım.....El alışkanlığım bu yazı için fazla yok. Çünkü yeterince bu şekilde yazmışlığım yok.....Sadece dersler ve sınavlar gereği mecbur olduğum için bitişik eğik yazıyla yazıyorum. Eğik yazıyı derslerde öğreniyoruz. Sonrasında da kullanmıyoruz.” (A₁₇).

“ Bitişik eğik yazıda kendimi yeterli hissediyorum. Yani yeterli olduğumu düşünüyorum. Çünkü bitişik eğik yazıyla ilgili derste çok fazla çalışma yaptık. Uygulamalar fazla oldu. Sürekli alıştırma yaptığımız için bitişik eğik yazıya oldukça hâkimim. (A₃₃).

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Dik Temel Yazı Uygulamalarının Öğrencilere Kazandırdığı Faydalara Yönelik Görüşleri

Sınıf öğretmeni adaylarının dik temel yazı uygulamalarının öğrencilere kazandırdığı yararlarla yönelik görüşleri şekil 5 deki model çerçevesinde gösterilmiştir.

Şekil 5. Dik Temel Yazı Uygulamalarının Öğrenciler Açısından Faydalarına Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşlerinden Oluşan Modelleme

Şekil 5' e göre katılımcıların dik temel yazı uygulamalarının öğrencilere çeşitli kazanımlar sunduğunu ifade ettikleri ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların bu çerçevede “Okunaklı Olması” (f:14), “Eğitim yaşamı boyunca yaygın kullanılması” (f: 13), “Okuma yazmaya çabuk geçme” (f: 11), “Daha kolay öğrenmeleri” (f: 9) ve “Öğrencinin fiziksel yapısına uygunluk” şeklinde ağırlıklı olarak kodladıkları dikkat çekmektedir. Ayrıca “Harflerin birbiriyle karışmaması” (f: 4), “Öğrencilerin zorlanmaması” (f: 2), “Daha az çaba harcamaları” (f: 2), “Yanlış okumayı engelleme” (f: 1), “Zamandan tasarruf” (f: 1), “Parmak kaslarını zorlamama” (f: 1) ve “Solakların kolay yazması” şeklinde kodlayan katılımcılar da bulunmaktadır.

Bu konuda bazı katılımcılar (A_5 , A_{11} ve A_{23}) şunları belirtmiştir:

“ilkokul sonrasında hayatlarında hep dik temel yazı kullanacakları için en başta dik temel yazıyla başlayıp temellerini iyi bir şekilde oluşturmalarının daha doğru olduğunu düşünüyorum.Öğrenciler daha kolay yazıyor....Zamandan tasarruf ediyor öğrenciler....Öğrencilerin daha çabuk öğrenip okuma yazmaya geçiyorlar (A_5)

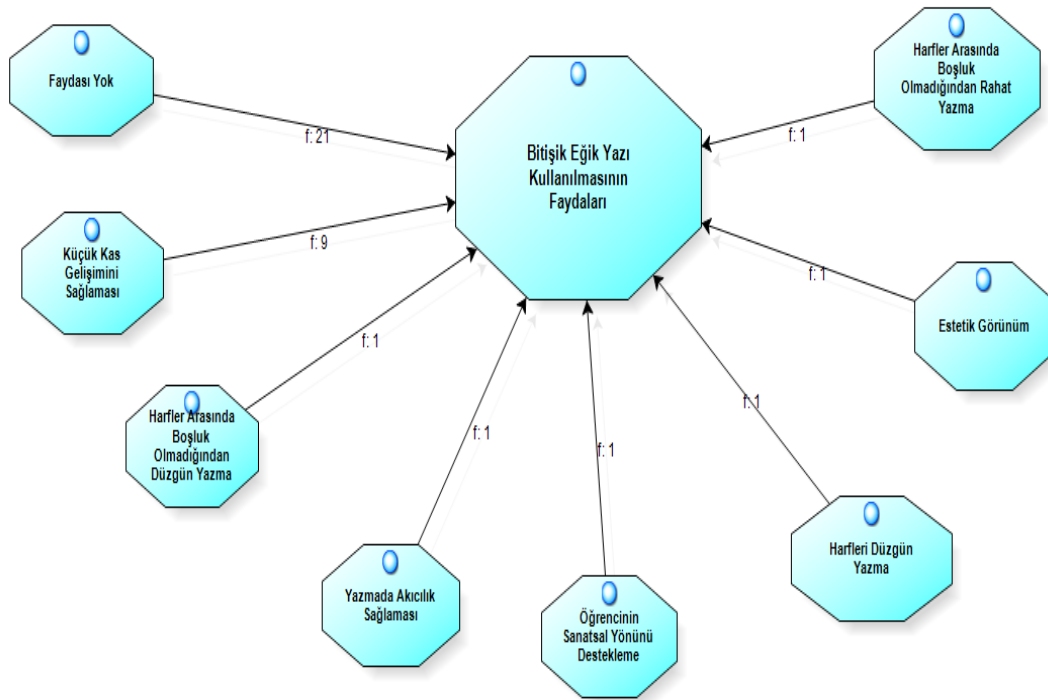
“ Karmaşıklığı eğik yazıya göre çok daha fazla ortadan kaldırır. Başka ülkelerde genel olarak dik temel yazı kullanıldığı için ileriki zamanlarda ihtiyaç halini alır dik yazı öğrenciler açısından.....Dik temel yazının okunması açısından da oldukça fazla yararları vardır. Bütün resimler, yazılar, kitaplar dik temel yazıyla yazıldığı için bu da alışkanlık haline geldiği için çocuk hem zorlanmadan temel dik yazıyı öğrenir hem de yaşamını kolaylaştırır bu dik temel yazı öğrenimi. Öğrencilerin

Dik Temel Yazı ve Bitişik Eğik Yazı Kullanımına Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri

bitişik eğik yazıyı çok bastırarak ve zorlanarak yazdığını gözlemledim. Ancak dik temel yazı kullanımında öğrenciler bunları yapmıyor. Yani çok bastırmıyor ve zorlanmıyorlar. Bunun için öğrenci açısından dik temel yazı kullanımının daha uygun olduğunu düşünüyorum.” (A₁₁).

“ Dik temel yazıyı öğrenciler daha rahat yazdıklarından dolayı mutlu oluyorlar. Böylece kendilerini daha iyi ifade edip dersleri daha çok seviyorlar. Öğrencinin kendini iyi ve rahat hissetmesi önemli diye düşünüyorum.öğrenciler dik temel yazı uygulamasına geçtiklerinde ilkokuma ve yazmaya daha çabuk geçiyorlar. Daha doğru ve güzel okuma ve yazma öğreneceklerini düşünüyorum. Ayrıca fiziksel yapılarına uygun olan ve rahat yazdıkları yazı tipinin dik yazı olduğunu düşünüyorum.” (A₂₃).

Sınıf Öğretmeni Adaylarının Bitişik Eğik Yazı Uygulamalarının Öğrencilere Kazandırdığı Faydalara Yönelik Görüşleri

Şekil 6. Bitişik Eğik Yazı Uygulamalarının Öğrenciler Açısından Faydalarına Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşlerinden Oluşan Modelleme

Şekil 6 incelendiğinde katılımcıların bitişik eğik yazı kullanımına yönelik görüşlerinin farklılaştığı görülmektedir. Bitişik eğik yazı kullanımının öğrencilere yarar getirmediğini ifade eden katılımcı sayısının çoğunlukta olduğu (f:21) dikkat çekmektedir. Buna karşın bitişik eğik yazı uygulamalarının yararları olduğunu savunan katılımcıların tümü (f: 9) bu uygulamanın öğrencilerin küçük kas gelişimine katkısı olduğunu belirtmişlerdir. Ayrıca katılımcıların bir kısmı (f: 6) bitişik eğik yazı yazmanın farklı yararlarına değinmiştir. Bunlar; yazmada akıcılık sağlama (f:1), harfler arasında boşluk olmadığından sözcükleri doğru yazma (f: 1), sanatsal yönleri destekleme (f:1), estetik görünme (f: 1), ve harflerin düzgün yazılması şeklindedir.

A₂, A₁₈, A₂₀ ve A₂₁ kodlu katılımcılar ise söz konusu yararları şu şekilde değinmişlerdir:

“ Küçük kas gelişimini desteklediği, görsel önemi artırdığı, yazının devamlılığını sağladığı için öğrencinin dikkatini topladığında bitişik eğik yazının faydalı olduğunu düşünüyorum” (A₂).

“ Bitişik eğik yazı günlük hayatta kullanılmamasına rağmen çocukların gelişimine uygun olduğu için önemli bir uygulama olabilir.” (A₁₈).

“bitişik eğik yazı yazının akıcı olmasını sağlar. Yazarken geriye dönüşe pek imkân vermez. Yani yazının ilerlemesini ve akıcılığını sağlar. Bu konularda bitişik eğik yazının faydalı olduğunu düşünüyorum.” (A₂₀)

“Bitişik eğik yazı estetik açıdan önemlidir. Yazıya güzellik katar. Öğrencilerin ince motor kaslarının gelişimini sağlar.” Öğrencilerin veya bireylerin bitişik eğik yazıyla başlaması kelimelerin düzgün yazılması konusunda da önemlidir. Dik temel yazıyla başlayan öğrencilerde harfler arası boşluk fazla olup bu düzeltilmeyebilir.” (A₂₁).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Araştırmada ulaşılan sonuçlar daha önce gerçekleştirilen çalışmaların sonuçlarıyla karşılaştırılıp benzerlik ve farklılıklar tartışılmış ve bu doğrultuda çeşitli önerilerde bulunulmuştur.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmeni adaylarının bireysel yazışmalarda kullandıkları yazı tipinin dik temel yazı olduğu ortaya çıkmıştır. Başka bir ifadeyle öğretmen adaylarının bitişik eğik yazı türünü seçmedikleri görülmektedir. Dik temel yazıyı bireysel yazışmalarda tercih etme nedenleri olarak ise “Kolay yazılması”, “Alışkın olma”, “Okunaklı olması”, “Daha hızlı yazılması”, “Yazılı eserlerde yaygın kullanım” ve “Kullanışlılık” belirtmişlerdir. Sınıf öğretmeni adaylarının büyük bir bölümü, ders kitapları ve araçlarının dik temel yazı ile yazılmasının daha uygun olacağı yönünde görüş belirtmişlerdir. Bu yönde görüş belirten sınıf öğretmeni adayları, “Kolay okunması”, “Günlük yaşamda kullanılması”, “İlkokul bittikten sonra kullanılmaması”, “Çocukların daha rahat yazmaları”, “Daha düzenli olması”, “Kullanışlı olması”, “Gözü yormaması”, “Medya araçlarında yaygın kullanım” ve “Çocuklar için anlaşılır olması” gerekçelerini belirtmişlerdir. Buna karşın, ders kitapları ve araçlarının bitişik eğik yazı ile yazılması gerektiğini vurgulayan sınıf öğretmeni adayları da ortaya çıkmıştır. Bunu vurgulayan sınıf öğretmeni adayları, bitişik eğik yazının çocukların gelişim düzeyine daha uygun olduğu ve çocuklarda el kas koordinasyonu sağladığını belirtmişlerdir. Ayrıca sınıf öğretmeni adaylarından biri de bitişik eğik yazının görsel güzellik kattığını vurgulamıştır.

Beyazıt (2007) da yapmış olduğu çalışmada benzer sonuçlara ulaşmış, öğretmenler kendi bitişik eğik yazılarını yetersiz gördüklerini vurgulamışlardır. Çakır (2012), çalışmasında, branş öğretmenlerinin bitişik eğik yazı kullanmayı bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğrencilerin bitişik eğik yazıyı okunaklı yazmadıklarından dolayı bu yazı türünü tercih etmedikleri ortaya çıkmıştır. Susar, Kırmızı ve Kasap (2013) da benzer bulgulara ulaşmıştır. Bu araştırmada öğrencilerin dik temel harfleri bitişik eğik yazıya göre daha okunaklı ve anlaşılır yazdıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte öğretmenlerin ise dik temel harfleri yazım açısından daha kullanılabilir gördükleri ve bundan dolayı dik temel harflerle öğretimi tercih ettikleri ortaya çıkmıştır. Tok, Tok ve Mazi (2008) ise gerçekleştirdikleri araştırmada bitişik eğik yazının daha akıcı yazıldığını belirlemişlerdir. Erdoğan

(2012) ise araştırmada öğrencilerin bitişik eğik yazılarının okunaklı olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Baydık ve Bahap Kudret (2012) öğretmenlerin görüşlerini dikkate alarak gerçekleştirdikleri araştırmada öğrencilerin beşinci sınıftan sonra bitişik eğik yazıyı bırakarak dik harflerle yazmaya başladıklarını belirlemiştir.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmeni adayları büyük oranda dik temel yazı konusunda yeterli bilgi ve donanıma sahip olduklarını ifade etmişlerdir. *Bu görüşleri “Lisans öğretimim sayesinde”, “yıllardır kullandığım için”, , “Mesleki gereklilikten”, “Eğitime dik temel yazıyla başladığımdan”, “Güzel yazdığım için” ve “Harflerin bağlanış şekillerini tamamlayabildiğim için” şeklinde kodladıkları belirlenmiştir. Bununla birlikte sınıf öğretmeni adaylarının çoğu bitişik eğik yazı yazma konusunda yeterli olmadığını düşünmektedir. Gerekçe olarak ise “Yavaş yazdığım için”, “Yazarken zorlandığım için”, “Harflerin yazımı sürekli değiştiğinden”, “Sınavları geçmek için çalıştığımdan” şeklindedir. Bunun yanı sıra “Uzun süre kullandığım için”, “El alışkanlığımı geliştirmek için”, “Karmaşık olduğu için”, “Yeterli uygulama yapmadığım için”, “Bazı harfleri yanlış yazdığım için” şeklinde görüş kodlayan sınıf öğretmeni adayları da bulunmaktadır. Bitişik eğik yazı yazma konusunda yeterli olduklarını belirten öğretmen adayları ise bu görüşü çoğunlukla lisans öğretiminde gördükleri derslere dayandırmışlardır.*

Uysal (2013), 5. sınıf öğrencileri ile yaptığı çalışmada öğrencilerin %65’inin dik temel yazıyı tercih ettiği sonucuna ulaşmıştır. Bayat (2016) ise 8. sınıf öğrencileri ile yaptığı araştırmasında öğrencilerin %83’ünün dik temel yazıyı tercih ettiği sonucunu ortaya koymuştur. Bayraktar (2006), Yıldız, Yıldırım ve Ateş (2009) da yaptıkları çalışmada sınıf öğretmenlerinin bir kısmının tahta kullanımında ve çoğunluğunun ise günlük hayatta dik temel yazıya yer verdiğini belirtmektedir. Akman ve Aşkın (2012) sınıf öğretmenleri üzerinde yaptıkları çalışmalarında öğretmenlerin bitişik eğik yazı konusunda alan bilgisine güvenmediğini açıkça belirtmişlerdir. Öğretmenlerin yazıları bir bütün olarak değerlendirildiğinde öğretmen yazılarının öğrenciler için rol model olabilecek yeterliğe sahip olmadığı görülmüştür. Yıldız, Yıldırım ve Ateş (2009) de öğretmenlerin tahtaya yazdıkları bitişik eğik yazıları inceledikleri araştırmalarında öğretmen yazılarının öğrenciler için rol model olabilecek yeterliğe sahip olmadığını ortaya koymuştur. Öğretmenlerden bazıları bitişik eğik yazı yazarken el kaldırma davranışı sergilediklerini belirtirken yapılan gözlemler sonucu öğretmenlerin neredeyse tamamının bitişik eğik yazı yazarken el kaldırma davranışı sergilediği görülmüştür. Bu davranışın ortaya çıkmasında öğretmelerin günlük yaşantılarında bitişik eğik yazı kullanmıyor olmaları, harf yazımlarının zor olması ve öğretmenlerin dik temel yazıdan kalan el alışkanlıklarının etkili olduğu düşünülebilir. Araştırmaya katılan öğretmenlerden çoğunun günlük hayatta bitişik eğik yazı kullanmadığı, sınıf defterini de dik temel yazı ile doldurduğu tespit edilmiştir.

Arıcı'nın (2012) öğretmen ve öğrencilerle gerçekleştirdiği araştırmasında, öğrencilerin ve öğretmenlerin bitişik eğik yazının gerekliliğini bilmedikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenin ve öğrencilerin bitişik eğik yazının önemini kavramadıkları görülmüştür. Bayraktar (2006)'ın gerçekleştirdiği araştırmada da benzer bulgulara rastlanmıştır. Bayraktar (2006), birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazıda çeşitli hatalar yaptıklarını belirlemiştir. Bunları, harfleri eğik yazmama, harfleri açık ve okunaklı yazamama, el yazılarının estetik beğeni oluşturmama şeklinde sıralamıştır. Arslan (2012), Şahin (2012) ile Memiş ve Harmankaya'nın (2012) araştırmalarında da, öğrencilerin bitişik eğik yazıda bazı harfleri yazmakta çeşitli zorluklar yaşadıkları ortaya çıkmıştır. Benzer şekilde Kadioğlu (2012) öğrencilerin bitişik eğik yazıda çeşitli problemler yaşadıkları ortaya çıkarmıştır. Özgün (2010) tarafından yapılan, 752 sınıf öğretmenin katıldığı araştırma sonuçlarına göre öğrencilerin, yazı stilinde dikte çalışmalarında dik temel yazıda daha başarılı olduğu, bitişik eğik yazıya uygun çizgi alışmalarında zorlandıkları, materyal yetersizliğinin bitişik eğik yazı kullanımını zorlaştırdığı görülmüştür.

Yapılan araştırmada sınıf öğretmeni adayları dik temel yazı uygulamalarının öğrencilere çeşitli kazanımlar sunduğunu ifade ettikleri ortaya çıkmaktadır. Katılımcıların bu çerçevede "Okunaklı Olması", "Eğitim yaşamı boyunca yaygın kullanılması", "Okuma yazmaya çabuk geçme", "Daha kolay öğrenmeleri" ve "Öğrencinin fiziksel yapısına uygunluk" şeklinde ağırlıklı olarak kodladıkları dikkat çekmektedir. Bitişik eğik yazı kullanımının öğrencilere yarar getirmediğini ifade eden katılımcı sayısının çoğunlukta olduğu da araştırmada dikkat çeken bir sonuç olmuştur. Buna karşın bitişik eğik yazı uygulamalarının yararları olduğunu savunan katılımcıların tümü bu uygulamanın öğrencilerin küçük kas gelişimine katkısı olduğunu belirtmişlerdir.

Duran'ın (2011) "Bitişik Eğik Yazı Harflerinin Yazım Şekillerine İlişkin Öğretmen Görüşleri" adlı çalışmasında, sınıf öğretmenlerinin bitişik eğik yazı öğretimi anlamlı bulmadıkları sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, sınıf öğretmeni adaylarının dik temel harfle yazı eğitimine geri dönülmesi gerektiğini vurguladıkları görülmüştür. Aktaş ve Baki'nin (2014) Türkçe öğretmeni adaylarının bitişik eğik yazıya ilişkin görüşlerini belirlemeye çalıştığı araştırma bulgularının sonucu bu durumu desteklemektedir. Durukan ve Alver (2008); Aktürk ve Mentiş Taş (2011); Şahin (2012) ile Akman ve Aşkın (2012), sınıf öğretmenlerinin bitişik eğik yazı öğretiminde önemli sorunlar tespit ettiklerini ve bundan dolayı sıkıntı yaşadıklarını belirtmişlerdir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu öneriler getirilmiştir: Eğer yeni bir değişiklik olmazsa sınıf öğretmenleri tercih ettikleri yazma öğretimi türüne göre 1. sınıfa başlayan çocuklara yazma öğretecekler. Yani ülke çapında bu konuda farklı uygulamalar söz konusu olabilecektir. Her ne kadar yapılan araştırmaların çoğu sınıf öğretmenlerinin bu çalışmada olduğu gibi bitişik eğik yazı ile öğretimi tercih etmeyeceğini gösterse de bu süreç yakından takip edilmelidir.

Ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığının aldığı kararların üniversitelere özellikle de eğitim fakültelerine yansımalarının geciktiği ifade edilebilir. Bu da bakanlığın öğretmen kaynağını yetiştiren eğitim fakültelerinin bakanlığın hızlı değişimlerine ayak uyduramaması sonucunu doğurabilir. Şu anda bitişik eğik el yazısının ortadan kaldırılmasına dönük olan bu eğilimin ileride tekrar değişebileceği düşünüldükçe eğitim fakültelerinin öğretmen adayın her iki yazıyla da öğretim becerisini kazandırması gereklidir. Her program değişikliğinin başarısının öğretmenlere bağlı olduğu unutulmamalıdır. Öğretmenlerin benimsemeyeceği, kendilerine iyi anlatılmayan değişikliklerin başarılı olması mümkün değildir. Bu anlamda “hizmet içi eğitim vermek için” hizmet içi eğitim verilmemelidir. Çeşitli sunum araçlarından sürekli okuyarak öğretmenlere gereken bilgi, beceriyi kazandırıldığını sanan hizmet içi eğitim anlayışı başarılı olamaz. Ülkemizde bitişik eğik yazı uygulamasına olan tepki ve bu uygulamanın başarısız olmasının sebebi süreklilik arz etmeyen uygulamalardır. İlkokuldan sonra ortaokulda ya da branş öğretmenlerinin derslerinde istenmeyen bir yazı türü haline gelen bitişik eğik el yazısı zaten sürdürülebilir olmaktan çıkacaktı. Dolayısıyla tüm eğitim kademelerinin birbirini destekler nitelikte olması önemlidir. Bu da alınan kararların daha çok katılımcılık esasına göre alınması ile mümkündür. Son olarak da yazı yazma eğitiminin başarılı ve nitelikli olması için bunun yalnızca ilkokul yıllarına sıkıştırılmaması gereklidir.

Kaynaklar

- Akbayır, S. (2006). *Türkçe Öğretim Programı*. Kasım Kiroğlu (Ed.) *İlköğretim Programları*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Akman, E. ve Aşkın, İ. (2012). Ses temelli cümle yöntemine eleştirel bir bakış. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 32(1). 1-18.
- Aktaş, E. ve Baki, Y. (2014). Türkçe öğretmeni adaylarının bitişik eğik yazı kullanımına ilişkin görüşleri. *International Journal of Languages' Education and Teaching*. 2. 56-80.
- Aktürk, Y. ve Mentiş Taş, A. (2011). İlk okuma-yazma öğretiminde ses temelli cümle yönteminin uygulanmasına ilişkin öğretmen görüşleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*. 2(1). 27-37.
- Arıcı, B. (2012). İlköğretim sekizinci sınıf öğrencilerinin Türkçe ve sınıf öğretmenlerinin bitişik eğik yazı hakkındaki görüşleri. *Gazi Üniversitesi Türkçe Araştırmaları Akademik Öğrenci Dergisi*. 2(3). 1-15.
- Arslan, M. (2006). Ses Temelli Cümle Yöntemi ve Uygulanması, *İlköğretim Eğitimci Dergisi*, 4, 25-31.
- Arslan, D. (2012). İlköğretim birinci sınıf öğretmenlerinin yazı öğretimlerinin incelenmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*. 12(4). 2829-2846.
- Bayat, S. (2016). Evaluation of eighthgraders' handwritingskills. *Kastamonu EducationJournal*, 24(3), 1309-1326.
- Baydık, B. ve Bahap Kudret, Z. (2012). Öğretmenlerin Ses Temelli Cümle Yönteminin Etkilerine ve Öğretim Uygulamalarına İlişkin Görüşleri, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 45,1, 1-22.
- Bayraktar, Ö. (2006). *İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazıda yaptıkları hatalar*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Beyazıt, N. (2007). *İlk okuma yazma öğretiminin kazandırılmasında çözümleme yöntemi ve ses temelli cümle yönteminin farklı bakış açılarıyla değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Binbaşıoğlu, C. (1999). Cumhuriyet döneminde ilkokul programları, 75. *Yılda Eğitim Dergisi*, F. Gök (Ed). Tarih Vakfı Yayınları, 145-170.
- Cemaloğlu, N. ve Yıldırım, K. (2005). *İlkokuma Yazma Öğretimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Çakır, Y. (2012). *İlköğretim ikinci kademedeki (6-7. sınıf) öğretmen ve öğrencilerin bitişik eğik yazıya ilişkin görüşleri*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Hatay.
- Çınar, İ. (2004). Birleştirilmiş Sınıflı İlköğretim Okullarında İlkokuma Yazma Öğretimine İlişkin Bir Araştırma. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5 (7), 31-45.
- Duran, E. (2011). Bitişik Eğik Yazı Harflerinin Yazım Şekillerine İlişkin Öğretmen Görüşleri, *Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30 (2), 55-69.
- Durukan, E. ve Alver, M. (2008). Ses temelli cümle yönteminin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 1 (5). 274-289.
- Erdoğan, T. (2012). İlköğretim birinci sınıf öğrencilerinin bitişik eğik yazı yazma gelişimlerinin incelenmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 37. 165. 93-103.
- Glesne, C. (2013). *Nitel Araştırmaya Giriş* (Çeviri Editörleri: Ali Ersoy ve Pelin Yalçınoğlu). 2. Baskı. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güneş, F. (2006). Niçin Bitişik Eğik Yazı? . *MEB Bilim ve Aklın Aydınlığında Eğitim Dergisi*, 71 (1), 17-19.
- Güneş, F. (2014). *Türkçe Öğretimi Yaklaşımlar ve Modeller*. Ankara: Pegem Akademi.
- Johnson, B. & Christensen, L. (2014). *Nicel, Nitel ve Karma Araştırma*. (çev. ed. Selçuk Beşir Demir). *Educational Research: Quantitative, Qualitative, and Mixed Approaches (4th edit.)*. Ankara: Eğiten Kitap.
- Kadioğlu, H. (2012). *Bitişik eğik yazıya ilişkin öğrenci görüşleri*. Akademik Bakış Dergisi. 31, 110.
- Maviş, F.Ö., Özel, Ö. ve Arslan, M. (2014). İlk Okuma Yazma Öğretiminde Cümle Çözümleme Ve Ses Temelli Cümle Yönteminin Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Karşılaştırılması, *International Journal of Social Science*, 28, 481-494.
- Memiş, A. D. ve Harmankaya T. (2012). İlköğretim okulu 1.sınıf öğrencilerinin bitişik eğik el yazısı hataları ile görsel algı düzeylerinin incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 136, 19. 136-150.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative Data Analysis: An Expanded Sourcebook*. (2nd Edition). California: SAGE.
- Özgün, S. (2010) *Eski ve Yeni İlköğretim Programlarında İlk Okuma Yazma Öğretimine İlişkin Bir Araştırma* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Patton, M. Q. (2014). *Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri*. (Çeviri Editörleri: Mesut Bütün ve Selçuk Beşir Demir), Ankara: Pegem Akademi.
- Sağırlı, M. (2006). Ses Temelli Cümle Yönteminin İlk Okuma-Yazma Öğretimi Süreci ve Etkinlikler Üzerindeki Başarısının Uygulama Öğretmenleri Tarafından Değerlendirilmesi, *Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi*, Gazi Üniversitesi, Ankara. 269-287.
- Sever, S. (2004). *Türkçe Öğretimi ve Tam Öğrenme*. (4.Baskı). Ankara: Anı Yayıncılık
- Susar Kırmızı, F. ve Kasap, D. (2013). İlk okuma yazma öğretimi sürecinde bitişik eğik yazı ve dik temel harflerle yapılan eğitimin öğretmen görüşlerine göre karşılaştırılması. *Turkish Studies*, 8(8). 1167-1186.
- Şahin, A. (2012). Bitişik eğik yazı öğretiminde karşılaşılan problemler. *Eğitim ve Bilim Dergisi*. 37(165). 168-179.
- Şimşek, H., ve Yıldırım, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Dik Temel Yazı ve Bitişik Eğik Yazı Kullanımına Yönelik Sınıf Öğretmeni Adaylarının Görüşleri

- Tok, Ş., Tok, T. N. ve Mazi, A. (2008). İlkokuma yazma öğretiminde çözümleme ve ses temelli cümle yöntemlerinin değerlendirilmesi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 53, 123-144.
- Türk Dil Kurumu (2017). *Büyük Türkçe Sözlük*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi.
- Uysal, S. (2013). İlkokuma yazma öğretimine doğrudan bitişik yazı ile başlayan ilköğretim 5. Sınıf öğrencilerinin bitişik yazı örneklerindeki genel hatalar. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 21(1), 31-56.
- Yıldırım, M. C. (2006). *Yeni İlköğretim Programının Değerlendirilmesi, Ulusal Sınıf Öğretmenliği Kongresi*, Gazi Üniversitesi, Ankara. 261-268.
- Yıldız, C., Okur, A., Arı, G. ve Yılmaz, Y. (2006). *Yeni İlköğretim Programına Göre Kuramdan Uygulamaya Türkçe Öğretimi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Yıldız, M., Yıldırım, K. & Ateş, S. (2009). Pupil modeling of thelegibility of classteachers' board writing. *International Journal of Human Sciences*, 6(2), 75-88.
- <https://www.ogretmenlericin.com/meb/meb-haber/bitisik-egik-el-yazisi-kaldirildi-mebden-aciklama-geldi-seneye-el-yazisi-yok-16363.html>
- <http://www.hurriyet.com.tr/12-yillik-bitisik-egik-el-yazisi-kalkti-40467288>
- <http://www.ntv.com.tr/egitim/ilkokul-birinci-sinifta-bitisik-el-yazisi-tercihe-birakildi,r7kE6MXL0k-Hk2Mk8biPCg>
- <https://www.ogretmenlericin.com/meb/meb-personel/birinci-sinif-ogretmenlerine-bitisik-egik-el-yazisi-dik-temel-yazi-anketi-18693.htm>